

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІСОТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
Навчально-науковий інститут екологічної економіки і менеджменту
Кафедра екологічної економіки та бізнесу

УДК 338.515

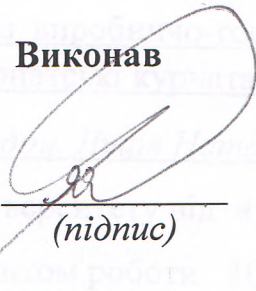
Пояснювальна записка

до бакалаврської кваліфікаційної роботи на тему:

**Аналіз виробничо-господарської діяльності та управління
прибутками ТОВ «Закарпатські курчата»**

*Analysis of production, economic activity and revenue management of
"Zakarpatskii Kurchata" LLC*

Виконав

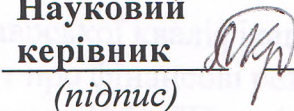
(підпис)

ст. гр. ЕСЗ-21
спеціальності 051 «Економіка»

Галай Я. Я.

(прізвище, ініціали)

**Науковий
керівник**

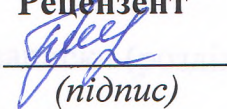

(підпис)

доц. Луців Н.Г.

(прізвище, ініціали)

Рецензент

(підпис)

доц. Трушак О.С.

(прізвище, ініціали)

м. Львів – 2024 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІСОТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ

Інститут екологічної економіки та менеджменту

Кафедра екологічної економіки та бізнесу

Освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр

Спеціальність 051 «Економіка»

Освітньо-професійна програма «Економіка підприємства»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

екологічної економіки та бізнесу

 проф. Іон ДУБОВІЧ

" " 2024 року

ЗАВДАННЯ
на бакалаврську кваліфікаційну роботу студенту

Галаю Ярославу Ярославовичу

1. Тема роботи: Аналіз виробничо-господарської діяльності та управління прибутками ТОВ «Закарпатські курчата»

Керівник роботи к.е.н., доц, Луців Наталія Григорівна,

затверджені наказом університету від «11» березня 2024 року № С-202

2. Термін подання студентом роботи 10.06.2024 р.

3. Вихідні дані до бакалаврської кваліфікаційної роботи: "Звіт про фінансовий стан" (форма №1), "Звіт про фінансові результати" (форма №2), "Звіт про рух грошових коштів" (форма №3), "Примітки до річної фінансової звітності" (форма №5), "Звіт з праці" (форма 1-ПВ), спеціальна література.

4. Зміст пояснювальної записки (розділи, які потрібно розробити):

1. Реферат;

2. Вступ;

3. Теоретичний розділ;

4. Аналітичний розділ;

5. Рекомендаційний розділ;

6. Висновки;

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень):

1. Механізм розрахунку чистого прибутку
2. Динаміка чисельності, фонду оплати праці, заробітної плати в а виробітку
3. Показники ефективності використання основних засобів
4. Динаміка елементів оборотних активів
5. Динаміка показників ефективності використання оборотних активів
6. Динаміка доходів, витрат і фінансових результатів
7. Динаміка показників рентабельності діяльності
8. Напрями зниження операційних витрат
9. Напрями збільшення доходів і прибутків

6. Консультанти бакалаврської кваліфікаційної роботи:

Розділ	Прізвище ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 11 березня_2024 р.

Керівник роботи

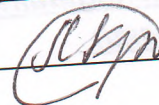
Наталія ЛУЦІВ

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№/п	Назва етапів дипломної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Вступ	12.03.24 – 21.03.24	виконано
2	Розділ 1. Сутність та функції прибутку. Прибуток як об'єкт управління	22.03.24 – 7.04.24	виконано
3	Розділ 2. Аналіз виробничо-господарської діяльності та управління прибутками ТОВ «Закарпатські курчата»	8.04.24 – 5.05.24	виконано
4	Розділ 3. Пропозиції та рекомендації щодо удосконалення виробничо-господарської діяльності та управління прибутками ТОВ «Закарпатські курчата»	6.05.24 – 25.05.24	виконано
5	Висновки	26.05.24 – 2.06.24	виконано
6	Список використаних джерел	3.06.24 – 5.06.24	виконано
7	Оформлення роботи	6.06.24 – 10.06.24	виконано

Студент _____

Науковий керівник роботи _____

РЕФЕРАТ

Об'єктом дослідження - є процес управління прибутками ТОВ «Закарпатські курчата»

Мета роботи – аналіз виробничо-господарської діяльності підприємства, оцінка управління прибутками та пошук шляхів їх збільшення.

У першому розділі охарактеризовано зміст поняття «прибуток», визначено його роль, функції та напрями його формування та розподілу.

У другому розділі проведено аналіз виробничо-господарської діяльності ТОВ «Закарпатські курчата» за 2021-2023 роки. Охарактеризовано господарсько-правові основи діяльності підприємства, види його продукції і послуг, визначено динаміку зміни основних узагальнюючих економічних показників. Здійснено поглиблений аналіз доходів, витрат і прибутків, показників рентабельності.

У третьому розділі *визначено напрями щодо покращення виробничо-господарської діяльності та управління прибутками ТОВ «Закарпатські курчата».*

Ключові слова: прибутковість, прибуток, рентабельність, методика аналізу, ефективність.

Сторінок - 43, листів креслень 8, _рисунків - 7, таблиць – 11, використаних джерел -33

RESUME

The object of research is the process of profit management of 'Zakarpatski kurchataty' LLC.

The purpose of the study is to analyse the production and economic activities of the enterprise, assess the management of profits and find ways to increase them.

The first section describes the content of the concept of 'profit', defines its role, functions and directions of its formation and distribution.

The second section analyses the production and economic activities of Zakarpatski Kurchaty LLC for 2021-2023. The economic and legal bases of the enterprise, types of its products and services are described, the dynamics of changes in the main generalised economic indicators are determined. An in-depth analysis of revenues, expenses and profits, as well as profitability indicators is carried out.

The third section identifies directions for improving the production and economic activity and profit management of 'Zakarpatski Kurchaty' LLC.

Keywords: profitability, profit, profitability, method of analysis, efficiency.

Pages - 43, _figures - 6, tables - 8, references -29

ЗМІСТ

<i>Вступ</i>	7
1. Сутність та функції прибутку. Прибуток як об'єкт управління.....	9
2. Аналіз виробничо-господарської діяльності та управління прибутками ТОВ «Закарпатські курчата».....	14
2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства.....	
2.1.1. Загальна характеристика діяльності ТОВ «Закарпатські курчата»	14
2.1.2. Обсяги виробництва продукції та трудові показники.....	15
2.1.3. Необоротні активи підприємства та їх використання.....	17
2.1.4. Оборотні активи підприємства та їх використання.....	20
2.2. Аналіз і оцінка формування та ефективності використання прибутку підприємства ТОВ «Закарпатські курчата».....	23
2.2.1. Аналіз доходів і витрат	23
2.2.2. Аналіз прибутків.....	25
2.2.2. Аналіз показників рентабельності.....	26
3. Пропозиції та рекомендації щодо підвищення ефективності виробничо-господарської діяльності та управління прибутками ТОВ «Закарпатські курчата».....	28
<i>Висновки</i>	37
<i>Список використаних джерел</i>	40
<i>Додатки</i>	43

ВСТУП

Найважливішою категорією, що відображає позитивний фінансовий результат господарської діяльності підприємства є прибуток. Величина прибутку впливає на формування фінансових ресурсів підприємства, ефективність його виробничої діяльності, збільшення ринкової вартості.

Прибуток характеризує економічні й соціальні процеси та явища, впливає на визначення загальноекономічних пропорцій, рівень фінансового забезпечення суспільного виробництва, темпи нагромадження. Взаємозв'язок прибутку з макроекономічними показниками найповніше відображено на всіх стадіях руху ВВП: при створенні, розподілі та використанні.

Як особливе джерело формування й поповнення фінансових ресурсів підприємницьких структур - прибуток є тією частиною грошових ресурсів підприємства, яка сприяє розширенню виробництва та збільшенню доходів власників.

Дослідженням проблематики удосконалення управління прибутком підприємства в своїх наукових працях займалися зарубіжні та вітчизняні науковці. Вагомий внесок у дослідження зазначеної проблематики здійснили наступні науковці: І.А. Бланк І.А., Покропивний С.Ф., Поддєрьогін А.М., Блонська В.І., Патарі-дзе-Вишинська М.В., Загородній А. Г., Сміт А., Рікардо Д., Мілль Д. С., Мак-Куллох Дж. Р., Орлов О.О., Николишин С.Є., Вороніна О.О. та ін. Однак, дослідження проблеми збільшення прибутків малих підприємств потребує подальшого вивчення.

Малі підприємства займають важливе місце в економіці країни. Вони є джерелом створення нових робочих місць, задоволення потреб споживачів на регіональному рівні. Дані причини і обумовили вибір теми дослідження нашої роботи.

Метою дипломної роботи - є аналіз ефективності виробничо-господарської діяльності та управління прибутками ТОВ «Закарпатські курчата», а також пошук шляхів їх підвищення.

Для досягнення поставленої мети передбачалося виконати такі завдання:

- проаналізувати теоретичні підходи до визначення сутності прибутку, його ролі і функцій як економічної категорії та шляхів управління ним;
- здійснити загальну характеристику виробничо-господарської діяльності підприємства (навести господарсько-організаційну характеристику, проаналізувати ефективність використання трудових ресурсів: основних засобів; оборотних активів);
- провести аналіз складу, структури показників доходів, витрат прибутків;
- визначити та проаналізувати показники рентабельності діяльності підприємства;
- визначити основні напрями збільшення прибутків ТОВ «Закарпатські курчата».

Об'єктом дослідження - є виробничо-господарська діяльність та процес управління прибутками ТОВ «Закарпатські курчата».

Для вирішення визначених завдань і досягнення поставленої мети були використані наступні методи дослідження: аналітичний, таблично-графічний, статистичний, загальнонаукові.

У процесі написання бакалаврської кваліфікаційної роботи були використані такі інформаційні джерела: нормативно-правові акти, матеріали навчальних посібників, періодичних видань, наукових статей та фінансова звітність ТОВ «Закарпатські курчата» за 2021-2023 роки.

1. Сутність та функції прибутку. Прибуток як об'єкт управління.

Прибуток є ключовим показником, який показує результативність ведення бізнесу і відіграє важливу роль у прийнятті управлінських рішень.

В економічній літературі зустрічається різне визначення терміну "прибуток". У вітчизняній економічній теорії прибуток переважно розглядається авторами в контексті частини доходу, яка залишається власнику підприємства або підприємницької діяльності після відшкодування усіх витрат на господарську діяльність. Зарубіжні вчені найчастіше пов'язують прибуток з капіталом, трактуючи його як винагороду за підприємництво, або як компенсацію за невизначеність і ризик у підприємницькій діяльності [30]. Основні підходи до визначення змісту поняття прибуток представлені в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Теоретичні підходи до визначення сутності поняття «прибуток»

Автор (джерело)	Визначення
1	2
І.А. Бланк	Прибуток — це втілений у грошовій формі чистий дохід підприємця на вкладений капітал, який характеризує його винагороду за ризик здійснення підприємницької діяльності та є різницею між сукупним доходом і сукупними витратами у процесі здійснення цієї діяльності
С.Ф. Покропивний	Прибуток - це частина виручки, що залишається після відшкодування усіх витрат на виробничу і комерційну діяльність підприємства
А.М. Поддєрьогін	Прибуток –це частина заново створеної вартості, виробленої і реалізованої та готової до розподілу
В.І. Блонська	Прибуток -це різниця між ціною товару і витратами на виготовлення товару – його собівартістю. Саме таке розуміння прибутку закладено в усіх законодавчих актах України
М.В. Патарі- дзе- Вишинська	Прибуток є формою доходу суб'єкта господарської діяльності, що вклав свій капітал для досягнення певного комерційного успіху.

Продовження таблиці 1.1	
1	2
А. Г. Загородній	Прибуток – це різниця між валовим виторгом (без податку на додану вартість і акцизного збору) та витратами на виробництво і реалізацію продукції»
А. Сміт, Д. Рікардо	Прибуток це результат праці робітника та функціонування вкладеного в справу капіталу
Д. С. Мілль, Дж. Р. Мак-Куллох	Прибуток це винагорода за підприємницьку діяльність
Господарський кодекс України	Прибуток (дохід) суб'єкта господарювання є показником фінансових результатів його господарської діяльності, що визначається шляхом зменшення суми валового доходу суб'єкта господарювання за певний період на суму валових витрат та суму амортизаційних відрахувань

Отже, в узагальненому вигляді прибуток можна розглядати у речовій та суспільній формі. За речовим змістом прибуток - це результат господарської діяльності господарського суб'єкта, який визначається грошовим вираженням різниці між доходом, отриманим від продажу продукту і сумою витрат на його виробництво. Прибуток підприємства є головною метою підприємницької діяльності та критерієм ефективності її діяльності. Прибуток - це джерело формування фінансових ресурсів підприємства, що забезпечують його розвиток.

На макроекономічному рівні прибуток розглядається як форма прояву додаткової вартості, яка є основою економічного розвитку країни та важливим джерелом задоволення соціальних потреб суспільства [30].

Важлива роль прибутку визначається тим, що він характеризує основну мету підприємницької діяльності підприємства, підсумовує його головний економічний результат.

Важливість оцінки прибутковості діяльності підприємства визначається роллю прибутку в ринковій економіці. Прибуток це:

1. Основна мета підприємницької діяльності. Зростання добробуту власника підприємства є кінцевою метою бізнесу. Для працівників прибутковість є гарантією отримання заробітної плати.

2. Захист від банкрутства. За рахунок отриманого прибутку підприємство збільшує власний капітал – тим самим зменшує об'єм позикових ресурсів, що дозволяє ефективніше долати кризові ситуації, пов'язані з погашенням зобов'язань.

3. Фундамент економічного розвитку держави. Податкова система є механізмом перерозподілу прибутку підприємства, що дозволяє наповнити бюджет країни, і відповідно дає фінансові можливості державі забезпечувати виконання покладених на неї функцій.

4. Внутрішнє джерело формування фінансових ресурсів підприємства. Тобто, чим вищий рівень прибутковості підприємства в процесі його господарської діяльності, тим менша його потреба в залученні фінансових ресурсів із зовнішнього середовища.

5. Джерело задоволення потреб суспільства. Грошові кошти, перераховані в бюджет при оподаткуванні підприємства, є джерелом фінансування державних соціальних програм і насамперед в цьому проявляється соціальна роль прибутку.

6. Фактор зростання ринкової вартості підприємства. Якщо підприємство буде спрямовувати отримуваний прибуток на збільшення активів – то це в кінцевому етапі приводить до зростання його вартості.

Прибуток підприємства виконує такі функції: оцінювальну, стимулювальну, господарського розрахунку, захисну, інформаційну [5].

➤ Оцінювальна функція передбачає використання прибутку підприємства як оцінного показника, що характеризує ефект його господарської діяльності. Використання цієї функції повною мірою можливе тільки в умовах ринкової економіки, яка передбачає свободу встановлення цін, свободу вибору постачальника і покупця.

➤ Стимулююча функцію. Її зміст полягає в тому, що вона одночасно є фінансовим результатом і основним елементом фінансових ресурсів підприємства. Отже, чим більше підприємство реалізує продукції, тим більше отримає прибутків, тим краще його фінансовий стан.

➤ Господарського розрахунку. Прибутки виробництва повинні не тільки покривати витрати, але при тому йти ще в резерв.

➤ Захисна. Наявність прибутків понижає загрозу банкрутства підприємства через настання несприятливих ситуацій. Прибуток – є джерелом відтворення фінансових ресурсів підприємства. Отже, зі збільшенням рівня прибутку підприємства, зменшується потреба у залученні фінансових ресурсів із зовнішніх джерел, що покращує фінансову стійкість підприємства.

➤ Інформаційна. Забезпечує підприємство інформацією про оцінку його діяльності та наповненість ринку товаром, і відповідно дає сигнал чи потрібно збільшувати обсяг виробництва чи зменшувати.

Необхідно звернути увагу, що здійснення цих функції повинно реалізовуватися при управлінні в тісній взаємодії. Під поняттям управління прибутками підприємства розуміють процес, який включає розробку та прийняття результатів цих управлінських рішень за всіма головними аспектами його формування та розподілу і використання на підприємстві з метою збільшення гаразду власників підприємства в поточному та перспективному періодах.

Головною метою управління прибутком є встановлення шляхів якнайбільш продуктивного його формування та найкращого розподілу, що скеровані на забезпечення покращення діяльності підприємства та зростання його ринкової вартості. До об'єктів системи управління прибутком відносять: управління формуванням прибутку та управління розподілом та використанням прибутку.

Управлінські рішення щодо процесів формування і використання прибутків підприємства розробляються і приймаються на основі результатів комплексного економічного аналізу, з метою максимізацію розміру позитивного фінансового результату через реалізацію комплексу задач з забезпечення збільшення обсягів його діяльності, продуктивного управління витратами, підвищення ефективності використання

матеріально-технічної бази, оптимізації складу та структури обігових коштів, підвищення продуктивності праці та системи управління суб'єктом господарювання.

Методика оцінки і аналізу прибутків підприємства може здійснюватися за такими напрямками:

- оцінка динаміки показників прибутку;
- аналіз показників рентабельності продукції і ресурсів;
- факторний аналіз прибутку;
- факторний аналіз рентабельності;
- аналіз резервів збільшення прибутку підприємства.

Прибуток відображає абсолютний ефект. Показники прибутку та методика його розрахунку представлена в додатку А1.

Рентабельність – характеризує економічну ефективність, яка відображає рівень використання ресурсів і капіталу в процесі виробництва. Її визначають за допомогою системи відносних показників А2.

Основними документами фінансової звітності для аналізу прибутків та рентабельності підприємства є: «Звіт про фінансовий стан» ; «Звіт про фінансові результати»; «Звіт про рух грошових коштів», «Звіт про власний капітал».

Розділ 2. Аналіз виробничо-господарської діяльності та управління прибутками ТОВ «Закарпатські курчата»

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.1.1. Загальна характеристика діяльності ТОВ «Закарпатські курчата»

Товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ «Закарпатські курчата») було створено у 2013 році на базі потужностей фермерського господарства з метою здійснення діяльності щодо розведення свійської птиці.

Підприємство зареєстровано в Україні, за юридичною адресою Закарпатська область, Хустський р-н, село Боронява, вулиця Виробнича, буд.17. Розмір статутного капіталу станом на травень 2024 року складає 15 млн. грн. За розміром підприємство є малим. У 2023 році середня чисельність працюючих складала 14 осіб.

Окрім основного виду діяльності підприємство здійснює і ряд інших (додаток А3). Зокрема, підприємство також займається виробництвом м'яса птиці, торгівлею насінням, кормами, фруктами й овочами, м'ясом, наданням в оренду рухомого та нерухомого майна тощо.

Діяльність підприємства здійснюється у відповідності до вимог природоохоронного законодавства. Згідно діючих нормативів, навколо птахоферми організовано санітарно-захисну зону. Її межі організовано відповідно до норм.

Будівля птахоферми облаштована за відповідними конструкторськими технічними параметрами (облаштування вікон, вентиляції, підлогових настилів, кліток тощо), які дозволяють утримувати птицю в сприятливих умовах як влітку, так і зимою. Це збільшує продуктивність птиці та зменшує втрати поголів'я через загибель. Приміщення регулярно очищується від відходів життєдіяльності птахів з дотриманням усіх екологічних вимог.

2.1.2. Обсяги виробництва продукції та трудові показники

Важливим завданням підприємства є отримання прибутку через задоволення потреб споживачів у високоякісній продукції. Саме тому, якісні і кількісні характеристики продукції підприємства мають визначальне значення для аналізу й оцінки результатів його діяльності.

Основні доходи виробничі підприємства отримують від реалізації продукції. До товарної продукції – включається вся продукція, роботи, послуги вироблені підприємством для реалізації на сторону або для власних невиробничих потреб.

Динаміку зміни вартісних показників обсягів реалізації продукції ТОВ «Закарпатські курчата» проаналізуємо в сукупності з трудовими показниками, які характеризують ефективність використання персоналу підприємства. Дані щодо величин цих показників представлені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Динаміка чисельності, фонду оплати праці, заробітної плати та значення обсягу реалізованої продукції, що припадає на одного працівника

Показники	Одиниц і виміру	Роки		
		2021	2022	2023
1	2	3	4	5
Обсяг реалізованої продукції без ПДВ	тис.грн.	30215,5	37134	39073,8
<i>Зміна у порівнянні з базовим роком</i>	<i>Тис.грн.</i>	-	6918,20	8858,30
	%	-	122,90	129,32
Середньооблікова чисельність працівників	осіб	23	19	14
Фонд оплати праці працівників всього	тис.грн.	2002,242	2037,5	1659,54
Середньомісячна заробітна плата працівника	грн.	7254,5	8936,4	9878,2
<i>Зміна у порівнянні з попереднім роком</i>	<i>грн.</i>	-	1681,9	941,8
	%	-	123,18	110,54

Продовження таблиці 2.1.

1	2	3	4	5
Середньорічний обсяг реалізованої продукції (послуг), що припадає на одного працівника	тис.грн. /особу	1313,72	1954,41	2790,99
Зміна у порівнянні з базовим роком	тис.грн /особу	-	640,69	1477,27
	%	-	148,77	212,45

Як бачимо, з 2021 по 2023 роки на підприємстві спостерігалася динаміка збільшення обсягів реалізованої продукції. За цей, чистий дохід від реалізації збільшився на 8,86 млн.грн або 29,3%. Найбільший приріст обсягів реалізації спостерігався у 2022 році. Абсолютний приріст складав 6,9 млн.грн. У 2023 році темпи приросту реалізованої продукції дещо знизилися.

В той же час, чисельність працівників підприємства знижувалася протягом усього аналізованого періоду. Загалом, зменшення кількості персоналу за 2021-2023 роки склало 9 осіб (39,1%).

В результаті значного приросту обсягів реалізації та скорочення чисельності працівників, вартісні показники виробітку продукції зросли більш ніж у два рази або на 1,48 млн.грн. /особу. При цьому, заробітна плата одного працівника за 2021-2023 роки зросла на 2623,7 тис.грн. (36,1%), а її рівень є невисоким.

Тенденції відносної зміни обсягів реалізації продукції та трудових показників і оплати праці на підприємства відображено на рис. 2.1.

Як бачимо, криві зміни предсталених показників відображають стрімке зростання виробітку та повільне зростання обсягів чистого доходу від реалізації продукції. Це може вказувати на планове скорочення виробничої програми підприємства, що пов'язано зі зміною зовнішнього середовища підприємства.

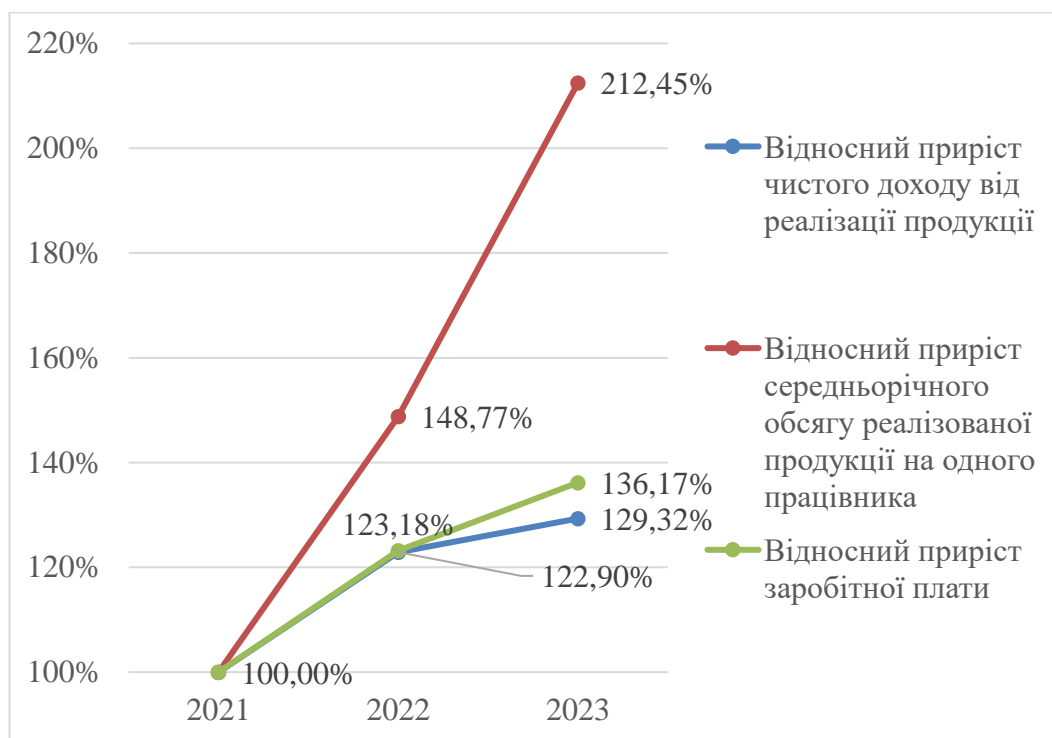

Рис. 2.1. Динаміка приросту обсягів реалізованої продукції, заробітної плати та обсягів реалізованої продукції на одного працівника

2.1.3. Необоротні активи підприємства та їх використання

Активи – це майно підприємства в його матеріальній і нематеріальній формах, придбане за рахунок власних або залучених ресурсів, що перебувають у розпорядженні підприємства та призначені для використання у фінансово- господарській діяльності з метою отримання прибутку [28].

Активи підприємства є основою виробництва товарів та послуг. Економічний аналіз активів дозволяє отримати вичерпну інформацію про стан, структуру та ефективність використання виробничих ресурсів підприємства. Активи підприємства складаються з необоротних і оборотних.

Аналіз необоротних активів дозволяє виявити ресурси, які не приносять очікуваних економічних вигод або використовуються неефективно. Це дає можливість прийняти рішення щодо їхнього

ефективнішого використання: продаж, модернізацію тощо, що збільшить прибутки підприємства.

На основі даних фінансової звітності (ф. №1 "Звіт про фінансовий стан" та ф. №3 "Примітки до фінансової звітності" річної звітності підприємства) визначимо динаміку зміни необоротних активів ТОВ «Закарпатські курчата». Дані відображено в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Динаміка необоротних активів підприємства
ТОВ «Закарпатські курчата» (станом на кінець року)

Показники	Роки			Відхилення	
	2021	2022	2023	2023/2021	
	тис.грн.	тис.грн.	тис.грн.	тис.грн.	%
Нематеріальні активи	14,7	3,3	0	-14,7	-
- первісна вартість	22,6	22,6	22,6	0	-
- накопичена амортизація	7,9	19,3	22,6	14,7	-
Незавершені капітальні інвестиції	438,2	965,6	330	-108,2	-24,69
Основні засоби (залишкова вартість)	4982,8	5365,9	5804	821,2	16,48
- первісна вартість	7508,4	9122	11182	3673,3	48,92
- знос	2525,6	3756,1	5377,7	2852,1	112,93
Усього необоротні активи	5435,7	6334,8	6134	698,3	12,85

У період 2021-2023 років на балансі підприємства у структурі необоротних активів були основні засоби, незавершені капітальні інвестиції нематеріальні активи. Найбільшу питому вагу склали основні засоби: у 2021 році становили 91,7%, у 2022 році - 84,7 %, а у 2023 р. 94,6%.

У 2022 р. спостерігався приріст вартості незавершеного капітального будівництва (більш ніж у 2 рази), що вказує на інвестиції у розширення

виробництва підприємства. У 2023 р. частина будівництва була завершена, що збільшило вартість основних засобів підприємства.

Визначимо та проаналізуємо стан основних засобів. Тенденція зміни цих показників відображена на рис. 2.2.

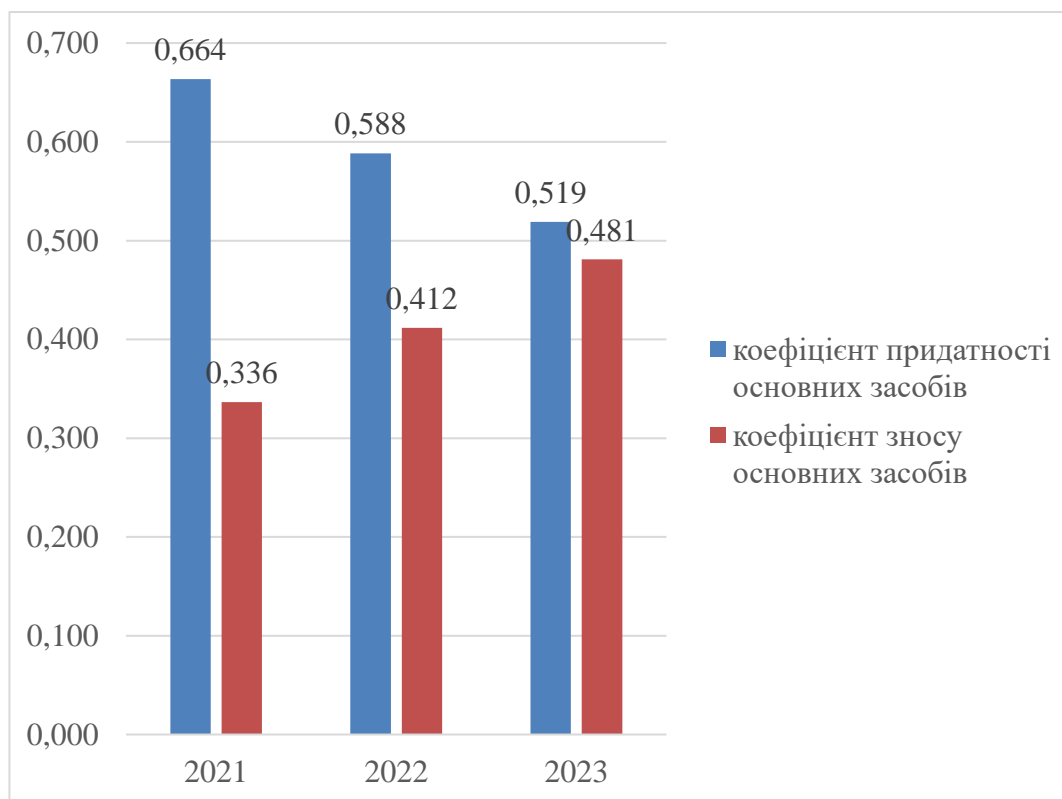

Рис. 2.2. Динаміка показників стану основних засобів ТОВ «Закарпатські курчата»

Хоча, за цей період відбувся приріст вартості основних засобів, однак як бачимо з рис. 2.2 спостерігається зниження показників їх придатності.

На кінець аналізованого періоду коефіцієнт придатності зменшився на збільшився на 0,145 одиниць. Відповідно зріс коефіцієнт спрацювання.

Важливо оцінити також ефективність використання основних засобів підприємства. Розраховані показники представлені в таблиці 2.3.

Бачимо, що показники фондоддачі з 2021р по 2023 р. зменшувалися, а фондоозброєності зростали. Причиною цього є зростання середньорічної вартості основних засобів, зменшення чисельності працівників і незначний темп приросту обсягів реалізованої продукції.

Таблиця 2.3

Показники ефективності використання основних засобів

Показник	Од. виміру	Роки		
		2021	2022	2023
Обсяг реалізованої продукції	тис.грн.	30215,5	37134	39073,8
Середньорічна вартість основних засобів	тис.грн.	4060,35	5174,4	5584,95
Середньооблікова чисельність працівників	осіб	23	19	14
Фондовіддача	грн./грн.	7,44	7,18	7,00
<i>Зміна у порівнянні з попереднім роком</i>	<i>грн./грн.</i>	-	-0,27	-0,18
Фондомісткість	грн./грн.	0,13	0,14	0,14
Фондоозброєність	тис.грн./особу	176,54	272,33	398,93
<i>Зміна у порівнянні з попереднім роком</i>	<i>тис.грн./особу</i>	-	95,80	126,59

2.1.4. Оборотні активи підприємства та їх використання

Аналіз оборотних активів, зокрема запасів, дебіторської заборгованості, грошових коштів, є одним з джерел інформації для прийняття управлінських рішень щодо зменшення витрат та підвищення прибутковості, адже скорочення періоду обертання запасів і дебіторської заборгованості може збільшити грошовий потік підприємства.

Проаналізуємо також динаміку зміни оборотних активів і їх структурних елементів. Оборотні активи – це частина активів підприємства, яка включає ресурси, що використовуються протягом одного операційного циклу або одного року. Динаміка вартості елементів оборотних активів подана в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Динаміка елементів оборотних активів ТОВ «Закарпатські курчата»
(за станом на кінець року)

Елементи оборотних засобів	Роки					
	2021		2022		2023	
	тис. грн	%	тис.грн	%	тис.грн	%
Виробничі запаси	7089,8	59,1	7501,2	55,2	10113,8	69,1
Готова продукція	1166,6	9,7	481,7	3,5	273,3	1,9
Поточні біологічні активи	959,4	8,0	481,7	3,5	1769,1	12,1
Дебіторська заборгованість за товари і послуги	839,5	7,0	3777,3	27,8	921,8	6,3
Дебіторська заборгованість за розрахунками	698,2	5,8	1383,2	10,2	316,9	2,2
Інша поточна дебіторська заборгованість	1097,9	9,2	58,9	0,4	1005,5	6,9
Грошові та їх еквіваленти	116,7	1,0	60	0,4	237,6	1,6
Витрати майбутніх періодів	14	0,1	21,7	0,2	0	0,0
Інші оборотні активи	5,3	0,0	50,4	0,4	0	5,3
Усього	11987	100,0	13598	100,0	14638	100

За даними таблиці бачимо, що обсяги оборотних активів підприємства зростали: з 2021 р. по 2023 р. на 2650,7 тис.грн. (22,1%). у структурі оборотних активів найбільшу частку протягом усього аналізованого періоду склали виробничі запаси. Причому, у 2023р їхня частка зросла до 69,1%.

На кінець аналізованого періоду на 809,7 тис.грн. або 84,4% збільшилася вартість поточних біологічних активів, які є основою виробництва продукції підприємства.

У 2022 р. спостерігалось зростання обсягів дебіторської заборгованості за товари і послуги на 2927,8 тис.грн. (4,5 разів) та дебіторської заборгованості за розрахунками на 685 тис.грн (в 1,98 разів). Однак, у 2023 р. вдалося зменшити обсяги дебіторської заборгованості за товари і послуги на на 2855,5 тис.грн., та дебіторської заборгованості за розрахунками на 1066,3 тис.грн., що є позитивною тенденцією.

Ефективність використання оборотних засобів відображає якість управління короткостроковими активами підприємства. За даними таблиці 2.5. здійснимо аналіз цих показників.

Таблиця 2.5

Динаміка показників ефективності використання оборотних активів

Показник	од. виміру	Роки		
		2021	2022	2023
Обсяг реалізованої продукції	тис.грн.	30215,5	37134	39073,8
Середній залишок оборотних активів	тис.грн.	12415,5	12793	14117,9
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	об./рік	2,43	2,90	2,77
<i>Зміна у порівнянні з попереднім роком</i>	<i>об./рік</i>	-	0,47	-0,14
Число днів в аналізованому періоді	днів	364	364	364
Тривалість обороту	днів	149,57	125,40	131,52
<i>Зміна у порівнянні з попереднім роком</i>	<i>днів</i>	-	-24,17	6,12

Коефіцієнт оборотності оборотних активів коливався: у 2022 р. збільшився на 0,47 одиниць, а у 2023 р., внаслідок приросту оборотних активів – зменшився. Відповідно показник тривалості обороту оборотних у 2022 році знизився на 24,2 днів, у 2023 році збільшився на 6,13 днів.

2.2. Аналіз і оцінка формування та ефективності використання прибутку підприємства ТОВ «Закарпатські курчата»

2.2.1. Аналіз доходів і витрат

Формування оптимального доходу підприємства у розмірах, необхідних для покриття його поточних витрат, сплати податків і отримання прибутку дає можливість забезпечити отримання прибутків, що є однією з головних цілей комерційного суб'єкта господарювання.

На основі даних фінансової звітності (додаток Б) проаналізуємо динаміку складових доходів і витрат підприємства, які вплинули на формування обсягів чистого прибутку у 2021-2023 роках. Дані для аналізу відображено в таблиці. 2.6.

Таблиця 2.6

Динаміка доходів, витрат і фінансових результатів

ТОВ «Закарпатські курчата» за 2021-2023 роки, тис.грн.

Показники	Роки			Абсолютне відхилення	
	2021	2022	2023	2023/ 2022р.р.	2023/ 2022р.р.
Чистий дохід від реалізації продукції	30215,5	37133,7	39073,8	6918,2	1940,1
Собівартість реалізованої продукції	30405,9	34008,4	41130,4	3602,5	7122
Валовий прибуток (збиток)	-190,4	3125,3	-2056,6	3315,7	-5181,9
Інші операційні доходи	5483,3	192,4	304,4	-5290,9	112
Інші операційні витрати	4622,5	3399,6	2457,3	-1222,9	-942,3
Фінансовий результат від операційної діяльності	670,4	-81,9	-4209,5	-752,3	-4127,6
Інші доходи	180,4	0	235,7	-180,4	235,7
Інші витрати	160,1	0	0	-160,1	0
Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування	690,7	-81,9	-3973,8	-772,6	-3891,9
Витрати з податку на прибуток	124,3	0	0	-124,3	0
Чистий прибуток (збиток)	566,4	-81,9	-3973,8	-648,3	-3891,9

2021 і 2023 роках, величина собівартості реалізованої продукції

перевищувала величину чистого доходу від її реалізації. В результаті цього, величина витрат на 1 грн. реалізованої продукції у ці роки перевищувала одиницю, а у 2022 р. буда більшою за 0,9. Отже, необхідні зміни в політиці формування витрат на виробництво продукції та її збуті. Тенденцію визначених показників відображено на рис. 2.3.

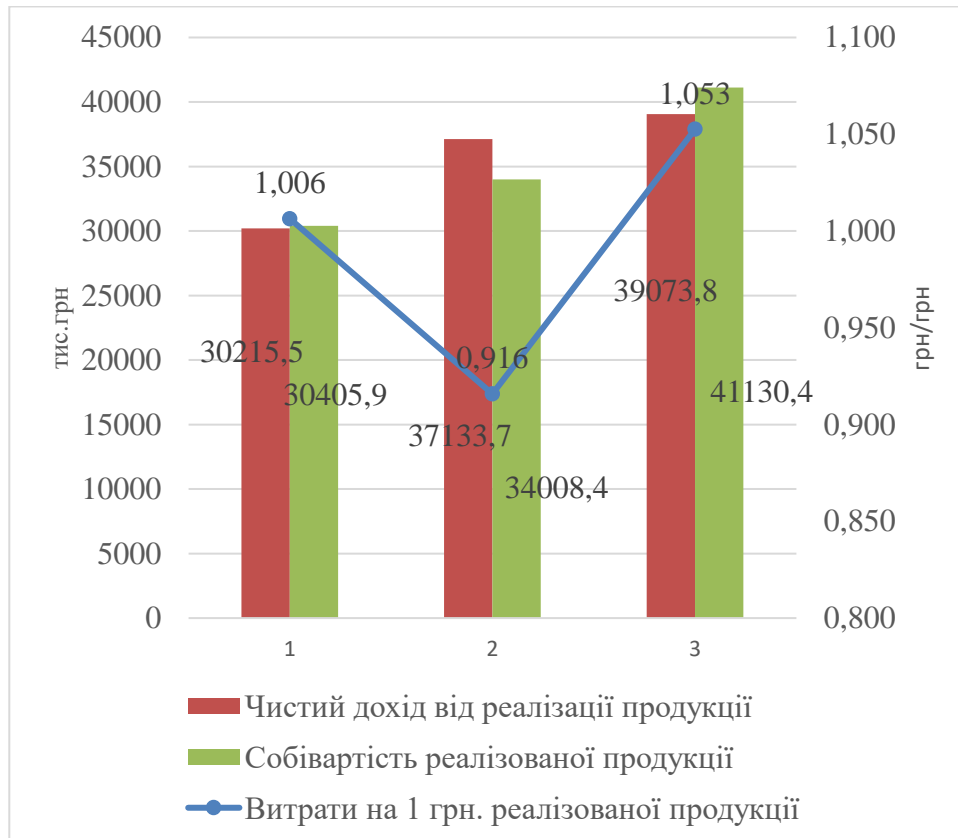

Рис. 2.3. Динаміка зміни обсягів чистого доходу, собівартості реалізованої продукції та витрат на 1 грн. реалізованої продукції

Окрім доходів від реалізації продукції, підприємство у звітному періоді отримувало інші операційні доходи, величина яких у 2023 р. в порівнянні з 2021 р. знизилася в 5,5 разів та невеликі обсяги інших доходів. В той же час, обсяг інших операційних витрат підприємства у 2022р. і 2023р. значно перевищувала величину інших операційних доходів.

2.2.2. Аналіз прибутків ТОВ «Закарпатські курчата»

Великий обсяг витрат, який перевищував обсяги доходів негативно вплинув на формування усіх видів прибутку підприємства. Зокрема, у 2022р. незважаючи на додатню величину валового прибутку, внаслідок великого обсягу інших операційних витрат підприємство отримало негативний фінансовий результат від операційної діяльності. Оскільки підприємство у цьому році не отримало інших доходів, то фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування і чистий фінансовий результат були від'ємними.

У 2021 році підприємство отримало валовий збиток. Однак, в результаті позитивного сальдо операційної та іншої діяльності, підприємство одержало прибутки: операційний, від звичайної діяльності до оподаткування та чистий.

Динаміка показників прибутків графічно відображена на рис. 2.4.

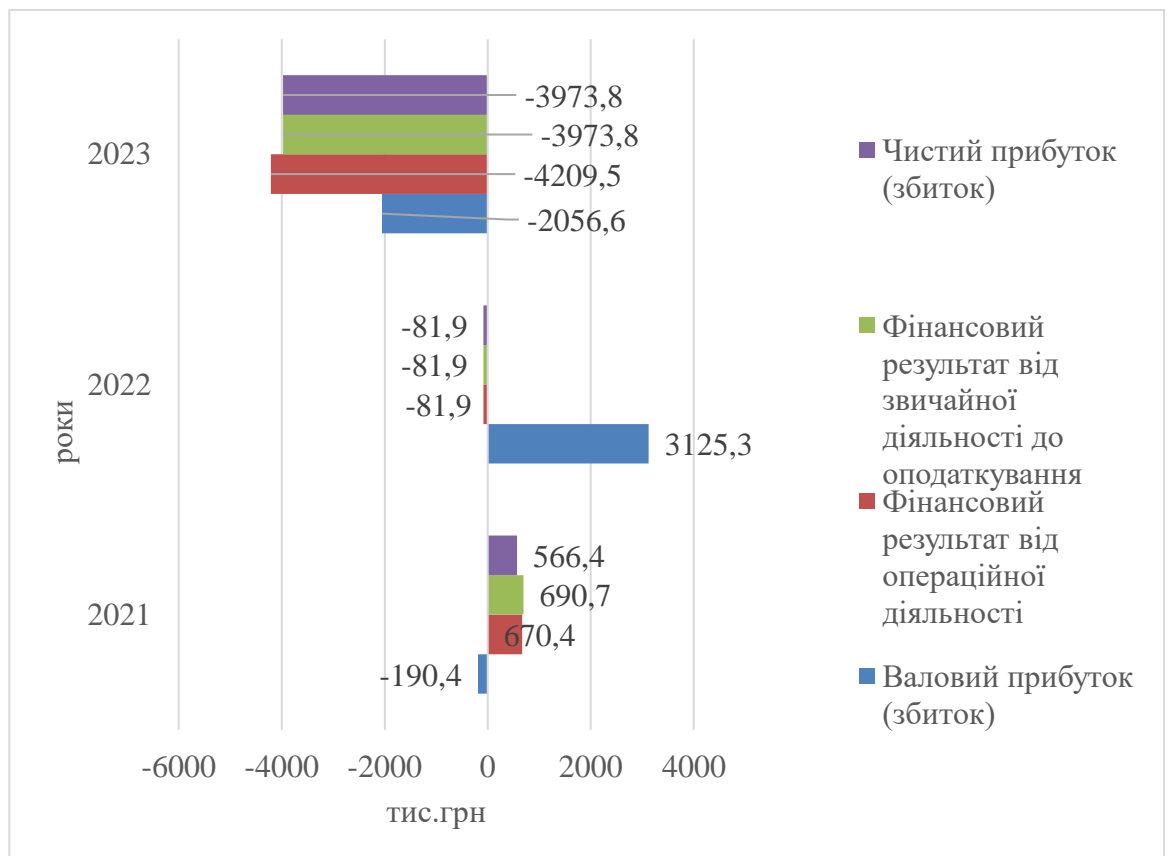

Рис. 2.4. Динаміка показників фінансових результатів

У 2023 році усі показники фінансових результатів підприємства були від'ємними. Це означає, що підприємство отримало збитки від реалізації продукції, операційної і звичайної діяльності. Такі результати негативно впливають на фінансове становище підприємства, зменшують можливості вчасного виконання фінансових зобов'язань, зокрема, виплати заробітної плати, розрахунків з постачальниками, покриття операційних витрат, обслуговування боргів тощо. У зв'язку з відсутністю прибутків підприємство змушене знижувати інвестиції у розвиток, а це може зменшити його конкурентоспроможність. Окрім того, постійні та значні збитки можуть призвести до повної неплатоспроможності підприємства та його банкрутства, що означатиме закриття бізнесу та втрату робочих місць.

2.2.3. Аналіз показників рентабельності

Рентабельність відображає здатність підприємства отримувати прибутки від своєї діяльності. ТОВ «Закарпатські курчата» протягом аналізованого періоду отримувало як прибутки, так і збитки. У таблиці 2.7 відображено дані щодо окремих показників рентабельності за якими діяльність підприємства була прибутковою.

Таблиця 2.7

Динаміка показників рентабельності діяльності

ТОВ «Закарпатські курчата»

Показники	Один. вимір.	Роки		
		2021	2022	2023
Чистий дохід від реалізації продукції	тис.грн	30216	37134	39074
Собівартість реалізованої продукції	тис.грн	30406	34008	41130
Середньорічна вартість необоротних активів	тис. грн.	5173,1	5885,3	6234,4
Середньорічна вартість основних засобів	тис. грн.	4060,4	5174,4	5585,0
Середній залишок оборотних коштів	тис. грн.	12415,5	12792,6	14117,9

Продовження таблиці 2.7

1	2	3	4	5
Середньорічна вартість власного капіталу	тис. грн.	6302,0	6557,7	9218,3
Середньорічна вартість активів	тис. грн.	17588,6	18677,8	20352,3
Валовий прибуток (збиток)	тис.грн	-190,4	3125,3	-2056,6
Операційний прибуток (збиток)	тис.грн	670,4	-81,9	-4209,5
Чистий прибуток (збиток)	тис.грн	566,4	-81,9	-3973,8
<i>Рентабельність витрат</i>	%	-	9,19	0,00
<i>Рентабельність реалізації</i>	%	1,87	-	-
<i>Рентабельність необоротних активів</i>	%	10,95	-	-
<i>Рентабельність основних засобів</i>	%	13,95	-	-
<i>Рентабельність оборотних активів</i>	%	4,56	-	-
<i>Рентабельність активів</i>	%	3,22	-	-
<i>Рентабельність власного капіталу</i>	%	8,99	-	-

За результатами розрахунків, бачимо, що операційна та звичайна діяльність підприємства була прибутковою лише у 2021 році. Однак, у цьому році підприємство не отримало валових прибутків.

Рентабельним виробництво і реалізація продукції було лише у 2022 році. Прибутковості від іншої діяльності у 2022-2023 роках не було, що вимагає розробки ефективних управлінських рішень щодо підвищення ефективності господарської діяльності з метою отримання позитивного економічного ефекту.

3. Пропозиції та рекомендації щодо підвищення ефективності виробничо-господарської діяльності та управління прибутками ТОВ «Закарпатські курчата»

Птахівництво є важливою галуззю аграрного сектору, яка сприяє забезпеченню продовольчої безпеки та економічного розвитку як окремих регіонів так і країни вцілому.

Ринок продукції птахівництва надзвичайно привабливий. Для такої продукції характерні стійкий зростаючий попит за рахунок доступнішої вартості порівняно з іншими видами м'яса. На відміну від інших галузей, птахівництво частіше піддається інноваціям і залученню інвестицій, а також різниться пришвидшеним обігом вкладеного капіталу. Із зростанням споживчого попиту на м'ясо птиці та інвестиційною привабливістю птахівництва відбувається стимулювання нарощування обсягів його виробництва на промисловій основі. Завдяки зростанню обсягів виробництва м'яса птиці відбувається інвестування в цю галузь.

Основними перевагами птахівництва є:

- *висока виробнича продуктивність*. Птахи швидко ростуть і розмножуються, що забезпечує швидкий оборот продукції.
- *вища, в порівнянні з іншими секторами тваринництва рентабельність виробництва*. Вирощування птахів вимагає менших витрат на корм та утримання порівняно з іншими видами тваринництва;
- *різноманітність продукції*. Птахівництво забезпечує широкий асортимент продукції, який задовольняє різні потреби споживачів;
- *мінімальний негативний екологічний вплив*. Діяльність з птахівництва є відносно екологічно безпечним видом діяльності, який мінімізує негативну дію на довкілля порівняно з іншими видами тваринництва.

Результати проведеного економічного аналізу виробничо-господарської діяльності ТОВ «Закарпатські курчата» вказують, що

протягом 2021-2023 років на підприємстві погіршилися показники, які характеризують ефективність його діяльності. Окрім того, у 2022 та 2023 роках через агресію Російської Федерації проти нашої країни більшість підприємств середнього та великого бізнесу відчували тиск негативних зовнішніх чинників, пов'язаних зі зміною ринкової кон'юнктури, адже військові дії агресора створюють нестабільність, яка суттєво впливає на попит, пропозицію та загальні економічні умови в Україні. Найбільше негативно на діяльність малих підприємств у 2022-2023 роках вплинуло:

- зростання виробничих витрат, які виникли через підвищення вартості енергетичних ресурсів, сировини та логістики;
- обмеженість доступу до фінансових ресурсів. Через нестабільну економічну ситуацію та ризики багато підприємств втратили доступ до кредитних ресурсів. Це ускладнило можливість залучення фінансових ресурсів для підтримки господарської діяльності та розвитку бізнесу;
- зменшення попиту, через зниження купівельної спроможності населення та його міграцію
- проблеми з постачанням: Перебої в постачанні сировини та матеріалів через зруйновані логістичні ланцюги спричинили затримки у виробництві та підвищення витрат.

Окрім того, процеси монополізації ринку виробництва м'яса сільськогосподарської птиці, імпорт дешевої продукції з-за кордону, зношеність засобів виробництва призвели до зменшення рентабельності більшості невеликих підприємств та їх банкрутства. Крупні виробники, маючи значні фінансові резерви, здійснюють власні стратегії витіснення конкурентів, періодично знижуючи ціну на свою продукцію та монополізуючи регіональні ринки.

Такі фактори мають негативний вплив на виробничо-господарську діяльність ТОВ «Закарпатські курчата». В аналізованому періоді підприємство недоотримало доходи та понесло збитки від виробничо-господарської діяльності. В той же час, підприємство володіє достатніми

потужностями і технологічними можливостями для розширення своєї виробничої діяльності, отримання прибутків і підвищення рентабельності діяльності.

На основі результатів поглибленого економічного аналізу виробничо-господарської діяльності і управління прибутками ТОВ «Закарпатські курчата», здійсненого нами у попередніх розділах дипломної роботи та враховуючи переваги, можливості і загрози для цього підприємства пропонуємо розробити ефективну перспективну політику його розвитку і підвищення прибутковості його діяльності.

Політика управління прибутками повинна проводитися з метою максимізацію розміру позитивного фінансового результату через реалізацію комплексу задач з приводу забезпечення збільшення обсягів його діяльності, продуктивного управління витратами, підвищення ефективності використання матеріально-технічної бази, оптимізації складу та структури обігових коштів, підвищення продуктивності праці та системи управління суб'єктом господарювання.

Головними стратегічними напрямками підвищення ефективності виробничо-господарської діяльності і збільшення прибутків - є зниження витрат та збільшення величини доходів.

1. Зниження витрат. В умовах несприятливої ринкової кон'юнктури та високої конкуренції на ринку птахівництва, одним з найбільш важливих завдань для ТОВ «Закарпатські курчата» є зниження виробничих та інших операційних витрат.

Пріоритетні заходи зниження витрат для ТОВ «Закарпатські курчата» відображено на рис. 3.1.

Розглянемо детальніше шляхи та інструменти досягнення визначених цілей.

Рис. 3.1 Напрями зниження витрат ТОВ «Закарпатські курчата» «Карпати»

Для цього пропонуємо такі організаційно-технічні заходи:

1.1. Зниження витрат на корми. Оскільки у птахівництві, основними витратами є витрати на годування птахів, то у першу чергу необхідно оптимізувати величину цих витрат. Цього можна досягнути через підвищення якості використовуваних кормів, адже застосування високоякісних та збалансованих кормів зменшує витрати на збереження здоров'я птиці та підвищити її продуктивність. Іншим ефективним заходом є організація власного виробництва кормів з місцевих інгредієнтів. Це знизить залежність від зовнішніх постачальників і зменшить витрати.

1.2 Зменшення витрат на енергоносії при утриманні поголів'я птахів через використання енергоефективного обладнання: використання енергозберігаючих технологій для зниження витрат на енергію, наприклад, LED-освітлення, системи відновлення тепла тощо. Ще одним напрямом зниження енергетичних витрат є використання у господарській діяльності альтернативних джерел енергії, зокрема встановлення сонячних панелей та інших відновлюваних джерел енергії.

1.3. Зменшення витрат через втрату поголів'я птахів. Цього можна досягнути через впровадження автоматичних систем моніторингу здоров'я та поведінки птахів допоможе своєчасно виявляти проблеми та знижувати витрати на ветеринарні послуги.

1.4. Зниження непродуктивних трудових витрат. Це передбачає організацію і охорону праці відповідно до норм і нормативів. Зменшує такі витрати також організація і проведення навчання та тренінгів, які підвищують рівень кваліфікації працівників.

1.5. Підвищення технічного технологічного рівня виробництва :

- автоматизація процесів годування та напування птахів. Це знижує трудомісткість виробничих процесів і підвищує ефективність використання кормів та води;

- постійне технічне обслуговування обладнання: Технічна підтримка обладнання зменшує витрати на ремонт і зупинки виробництва;

- впровадження новітніх технологій. Використання IoT (інтернет речей) для моніторингу температури, вологості, якості повітря та інших параметрів, що допоможе оптимізувати умови утримання та знизити витрати на енергію та медичні послуги.

1.6. Вдосконалення логістики. Оптимізація маршрутів постачання та вибір найефективніших способів транспортування сировини дозволить знизити витрати і час на постачання сировини що знижує вартість кормів та збут продукції.

Іншим важливим напрямом підвищення прибутковості діяльності ТОВ «Закарпатські курчата» є збільшення доходів від виробництва і реалізації продукції. На це безпосередньо впливає якість і конкурентоспроможність продукції, зумовлені станом матеріально-технічного забезпечення, технологією виробництва, переробки, пакування, зберігання й реалізації продукції, ефективність маркетингової і збутової політики. Основні напрями збільшення доходів ТОВ «Закарпатські курчата» відображено на рис. 3.2.

Рис. 3.2 Напрями збільшення доходів ТОВ «Закарпатські курчата»

Заходи і рішення щодо збільшення доходів ТОВ «Закарпатські курчата»

2.1. *Розширення асортименту і номенклатури продукції* малих птахоферм є ефективним управлінським рішенням збільшення доходів і

прибутків. Це дозволяє залучити нових клієнтів, задовольнити різноманітні потреби існуючих клієнтів та збільшити обсяги продажів. Рішення для досягнення цієї мети:

- диверсифікація продукції (виробництво ширшого асортименту курячого м'яса: філе, стегна, крила, фарш тощо);
- додаткові продукти птахівництва: реалізація ячної шкаралупи як джерела кальцію в якості кормових добавок або органічних добрив; реалізація пера та пуху;
- переробка відходів. Впровадження програм переробки відходів для зниження витрат на утилізацію та отримання додаткових доходів від вторинної переробки. Використання відходів для виробництва компосту, який може бути використаний на фермі або проданий, використання посліду для біогазових установок тощо).

2.2. Покращення якості виробленої продукції:

- впровадження управління якістю: Використання систем контролю якості на всіх етапах виробництва. Регулярне проведення лабораторних тестів продукції на відповідність стандартам якості та безпеки;
- покращення раціону харчування птахів, яке дозволить збільшити приріст ваги та продуктивність;
- генетичний відбір високопродуктивних порід і гібридів може значно підвищити рентабельність виробництва:
- контроль здоров'я птиці та вакцинація (регулярні ветеринарні огляди, вакцинація та профілактика захворювань допоможуть знизити смертність та збільшити продуктивність);
- використання якісних технологій пакування готової продукції, яке підвищує терміни її зберігання .

2.3. Раціональна організація праці та виробництва. Раціональна організація праці та виробництва на птахофабриках включає оптимізацію всіх виробничих процесів, забезпечення належних умов праці для працівників та використання сучасних технологій. Для підвищення

ефективності організації праці та виробництва на ТОВ «Закарпатські курчата» пропонуємо такі заходи:

- планування виробництва, яке підвищить ефективність управління виробничими процесами для забезпечення оптимального використання ресурсів та мінімізації простоїв виробництва;

- стандартизація технологічних процесів процесів (провадження стандартних операційних процедур для всіх виробничих процесів забезпечує їх якісне та стабільне виконання);

- автоматизація та механізація виробничих процесів (використання автоматизованих систем для годування та напування курей, які забезпечують рівномірний розподіл корму та води та знижують їх втрати; впровадження механізованих конвеєрних систем для збору яєць, що знижує ризик їх пошкоджень і зменшує потребу у ручній праці; застосування систем для автоматичного прибирання посліду та інших відходів, що сприяє підтримці чистоти та зменшує витрати на ручну працю;

- покращення умов праці персоналу (забезпечення комфортних умов праці, належного освітлення, вентиляції приміщень, що підвищить продуктивність праці і знижує ризик професійних захворювань);

- впровадження систем мотивації, зокрема бонусів за високу продуктивність, сприяє підвищенню зацікавленості працівників у результатах своєї праці.

2.4. Покращення комерційної і маркетингової діяльності

Покращення маркетингової діяльності малих птахоферм є інструментом для залучення нових клієнтів, збільшення продажів та підвищення прибутковості. Ефективні маркетингові стратегії допомагають створити позитивний імідж, виділитися на ринку та побудувати довгострокові відносини зі споживачами. Серед цих стратегій пріоритетними для ТОВ «Закарпатські курчата» є:

- створення професійного вебсайту з детальною інформацією про продукцію, методи вирощування, сертифікації та контактні дані. На жаль,

нам не вдалося знайти вебсайт ТОВ «Закарпатські курчата» в інтернеті. Однак, наявність веб-сайту є важливою складовою успіху бізнесу, адже це підвищує довіру клієнтів та покращує імідж компанії. Вебсайт дозволяє збільшити видимість та доступність інформації про підприємство і продукцію для клієнтів у зручний час, є інструментом залучення нових клієнтів, підтримки зв'язку з існуючими клієнтами. Веб-сайт є основою для всіх цифрових маркетингових стратегій, таких як соціальні медіа, електронна пошта, контекстна реклама та інші. В свою чергу, Інструменти веб-аналітики дозволяють відстежувати поведінку відвідувачів сайту, що допомагає зрозуміти їхні потреби та вподобання, і відповідно коригувати маркетингові стратегії.

- візуальна ідентифікація. Створення впізнаваного та привабливого бренду, який асоціюватиметься з якісною продукцією. Розробка логотипу, упаковки та інших елементів бренду, що виділятимуть продукцію на полицях магазинів;

- використання інструментів цифрового маркетингу: email-маркетинг (збір бази даних клієнтів для розсилки новин, спеціальних пропозицій та акцій); контент-маркетинг (ведення блогу на вебсайті з корисними порадами, рецептами, новинами про ферму та іншу інформацію, що може бути цікава споживачам); відео-контент (створення відеороликів про процес виробництва, догляд за птицею, кулінарні рецепти та інші теми);

- організація взаємодії зі споживачами (зворотний зв'язок: збір та аналіз відгуків клієнтів для покращення якості продукції та сервісу);

- впровадження програм лояльності для постійних клієнтів, таких як бонусні бали, знижки, спеціальні пропозиції;

- участь у виставках та ярмарках (участь у місцевих ярмарках, виставках, фестивалях для презентації продукції та залучення нових клієнтів; участь у спеціалізованих виставках птахівництва для встановлення контактів з потенційними партнерами та клієнтами).

ВИСНОВКИ

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконана на актуальну тему, адже розвиток малого бізнесу, до якого належить обране підприємство, і підвищення рентабельності його діяльності - є одним з пріоритетних завдань на регіональному рівні країни.

Робота виконувалась за матеріалами фінансової звітності 2021-2023 років ТОВ «Закарпатські курчата».

У роботі досліджено зміст поняття «прибуток», відображено його роль і функції які він виконує макроекономічному рівні і на рівні підприємств, описано процес управління прибутками, визначено методику аналізу і розрахунку показників прибутку і рентабельності діяльності.

Проведено комплексний аналіз виробничо-господарської діяльності та управління прибутками ТОВ «Закарпатські курчата».

Товариство з обмеженою відповідальністю «Закарпатські курчата» є малим підприємством основною метою якого є розведення свійської птиці. Іншими напрямками діяльності господарства – є виробництвом м'яса птиці, торгівля насінням, кормами, фруктами й овочами, м'ясом, наданням в оренду рухомого та нерухомого майна. Діяльність підприємства організована і відбувається відповідно до санітарних норм і правил та є відносно екологічно безпечною.

Протягом аналізованого періоду на підприємстві збільшилася величина необоротних активів, основних засобів і оборотних активів. При цьому, з 2021 по 2023 р.р. обсяги:

- необоротних активів зросли з 5435,7 тис.грн. до 6134 тис.грн або на 12,8%;
- основних засобів – з 4982,4 тис.грн. до 5804 тис.грн (на 16,5%);
- оборотних активів з 11987 тис.грн. до 14638 тис.грн (на 22,1%).

В той же час, чистий дохід від реалізації продукції збільшився на 29,3%, а чисельність персоналу зменшилася з 23 до 14 осіб (на 40%).

В результаті цього показники, які характеризують ефективність використання виробничих ресурсів підприємства за аналізований період змінювалися так:

- виробіток продукції, в результаті скорочення персоналу збільшився з 1313,72 тис.грн. /особу до 2791 тис.грн/ особу або у 2,12 разів;
- фондоозброєність підвищилася у 2,3 рази;
- фондоддача зменшилася на 0,44 грн/грн..

У структурі оборотних активів підприємства найбільшу частку займали виробничі запаси (у 2021 р. -59 %, у 2023р. -69%). Наступним елементом – є поточні біологічні активи (8-12% в загальній вартості оборотних активів). Частка дебіторської заборгованості за товари і послуги у 2022 р. становила 27,8 %, а у 2023р. її обсяги в порівнянні з 2022 р. зменшилися на 2855,5 тис.грн (75,6%). У 2023р. на підприємстві знизилися також обсяги дебіторської заборгованості за розрахунками. Це є позитивним фактором.

Коефіцієнт оборотності оборотних активів протягом аналізованого періоду коливався у 2022 р. зріс на 0,47 обертів в рік, а у 2023р. зменшився на 0,14 об/рік.

Поглиблений аналіз фінансових показників виявив, що при зростанні за цей період обсягів чистого доходу на 29,31%, собівартість реалізованої продукції збільшилася на 35,27%. При цьому, витрати на 1 грн. реалізованої продукції у 2021р. та у 2023 р. перевищували одиницю, тобто підприємство у ці роки отримало валовий збиток від реалізації продукції. У 2021 р. валовий збиток склав 190,4 тис.грн., а у 2023р. – 2056,6 тис.грн., що є негативною тенденцією.

У структурі доходів підприємства за цей період були також інші операційні доходи та інші доходи, відповідно такі ж види витрат. У 2021 р. підприємство мало позитивне сальдо за різницею цих видів доходів і витрат та отримало прибутки від операційної та звичайної діяльності. У 2023 р. підприємство мало негативне сальдо цих доходів/витрат, тому отримало

збитки від усіх видів діяльності. У 2023р. збитки від операційної діяльності становили 4209,5 тис.грн., а збитки від звичайної діяльності – 3973,8 тис.грн.. Це негативно впливає на фінансовий стан підприємства, обмежує можливості його розвитку та інвестиційної діяльності. Отже,

- у 2021 р. виробництво і реалізація продукції були нерентабельними. Найвищою у цьому році була рентабельність основних засобів та необоротних активів (відповідно 14% і 11%);

- у 2022 р. рентабельність виробництва продукції складала 9,2%; показники рентабельності за чистим прибутком були від'ємними;

- у 2023 р. діяльність підприємства була збитковою

На основі результатів проведеного аналізу, нами напрацьовано ряд рекомендацій для підвищення ефективності виробничо-господарської діяльності та покращення управління прибутками ТОВ «Закарпатські курчата». Управлінські рішення мають стосуватися двох напрямів: зниження виробничих та інших витрат і збільшення доходів.

Пріоритетні заходи щодо зниження витрат:

- зниження витрат на сировину (корми);
- підвищення технічного і технологічного рівня виробництва;
- зменшення витрат, пов'язаних з непродуктивною працею персоналу;
- зниження собівартості через зменшення втрат поголів'я птахів;
- зниження енергетичних витрат.

Пріоритетні заходи щодо збільшення доходів:

- розширення асортименту і номенклатури реалізованої продукції;
- підвищення якості виробленої продукції;
- раціональна організація виробництва та праці;
- підвищення ефективності маркетингової і комерційної політики.

Список використаних джерел

1. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія і практика: навч.посіб./ О.Я. Базилінська-К.: Центр учбової л-ри, 2009.- 328с.
2. Бердар. М. М. Фінанси підприємств. Навч. посіб. — К.: Центр уч. Літ-ри, 2010. — 352 с.
3. Білик М. Д. Фінансовий аналіз - Білик М. Д., Павловська О. В., Притуляк Н. М., Невмержицька Н. Ю Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2005. — 592 с.
4. Бланк И.А. Управление формированием капитала: учеб.-практ. пособ. / И.А. Бланк. – К.: Ника- М.: Дело и Сервис, 2002. – 208 с.
5. Блонська В.І., Вужинська О.І. Вдосконалення формування та використання прибутку підприємства / В.І. Блонська, О.І. Вужинська [електронний ресурс]: доступний з [/http:// www.nbuv.gov.ua /portal/chem_biol nvnltu](http://www.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltu)
6. Богацька Н. М. Прибуток підприємства; його роль, формування та резерви збільшення в умовах ринкової економіки / Н. М. Богацька [електронний ресурс]: доступний з http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/9_2019/32.pdf
7. Бойчик І.М. Економіка підприємства. Навчальний посібник/ І.М. Бойчик. - К.: Атіка, 2006. – 528 с.
8. Відомості з єдиного державного реєстру України. // <https://minjust.gov.ua/news/ministry/vidomosti-z-edinogo-derjavnogo-reestru-yakiy-mehanizm-otrimannya>
9. Вороніна О.О. Управління фінансовим результатом промислового підприємства : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Харків, 2009. 25с
10. Господарський Кодекс України [електронний ресурс]: доступний з <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
11. Денисенко Л.О., Кучерявенко Ю.О. Шляхи поліпшення процесу управління прибутком на підприємстві / Л.О. Денисенко, Ю.О. Кучерявенко [електронний ресурс]: доступний з http://D:/Kintintin/Vknutd_2014_1_23.pdf

12. Економіка деревообробних підприємств: Навчальний посібник / За ред. Г.С. Шевченка, В.К. Луцевича - Львів: УкрДЛТУ, 2003. - 443 с.
13. Економіка підприємства / за заг. ред. П.В. Круша, В.І. Подвігіної, Б.М. Сердюка.-. — К. Ельга-Н, КНТ, 2009. — 780 с.
14. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Партин Г.О. Облік і аудит: Термінологічний словник. Львів : Центр Європи, 2002. 671 с.
15. Козловский В.В. Экономическая теория. Минск : БНТУ, 2013. 257 с.
16. Косова Т. Д. Організація і методика економічного аналізу: навч. посіб. / Т. Д. Косова, П. М. Сухарев, Л. О. Ващенко [та ін.]. - К. : Центр учбової літератури, 2012. - 528 с
17. Кошельок Г.В. Факторний аналіз рентабельності власного капіталу підприємства / Г.В. Кошельок.- Економіка і суспільство: Випуск №7, 2016.- с.361-367 доступний з https://economyandsociety.in.ua/journals/7_ukr/61.pdf
18. Методичні вказівки до написання та захисту бакалаврських кваліфікаційних робіт студентами галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 051 Економіка / Дубовіч І.А., Загвойська Л.Д., Наливайко Н.Я. – Львів: НЛТУ України, 2023. – 32 с.
19. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" [електронний ресурс]: доступний з <http://zakon4.rada.gov.ua/laws>
20. Непочатенко, О. О. Фінанси підприємств: підручник/О. О. Непочатенко, Н. Ю. Мельничук . – Київ : Центр учбової літ. (ЦУЛ), 2013 . – 503 с. : рис., табл.
21. Николишин С.Є. Прибуток підприємства та особливості управління ним / С.Є Николишин [електронний ресурс]: доступний з <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/2/71.pdf>

22. Орлов О.О. Планування прибутку підприємств в умовах ринкової економіки : монографія / О. О. Орлов, Є. Г. Рясних, Н. І. Гавловська. - Хмельниц. : ХНУ, 2009. - 155 с. - укр.

23. Поддєрьогін А.М. Фінанси суб'єктів господарювання /А. М. Поддєрьогін, Л. Д. Буряк, Г. Г. Нам, А. М. Павліковський; під.ред. А. М. Поддєрьогіна.- К.: КНЕУ, 2004. — С.362

24. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 "Звіт про фінансові результати" (Форма N 2) [електронний ресурс]: доступний з <http://pbo.ztu.edu.ua/article/download/>

25. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч.посб.- 3-тє вид., випр.. і доп..- К.: Знання, 2007.-668с.

26. Тарасенко Н.В. Економічний аналіз: Практикум. Навчальний посібник / Н.В. Тарасенко.- Львів: „Новий світ-2000”, 2006.-280с.

27. Федоренко В. Г. Політична економія: Підручник.— 2-ге вид. – К.: Алерта, 2015. – 487 с.

28. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент: Підручник / В.М. Шелудько.- Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — 2-ге вид., стер. — К.: Знання, 2013. — 375 с.

29. Штулер Г.Г., Дишко І.Ю. Роль прибутку в системі показників ефективності стратегічного управління / Г.Г. Штулер, І.Ю. Дишко [електронний ресурс]: доступний з <https://dspace.uzhnu.edu.ua/>

ДОДАТКИ

